

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:2

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36090.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Onze omgang met elkander. VI (Slot). — Uit de Schrift: Uitgeleid. (Luc. 24: 50.) — Kerkelijk Leven: Is de N. S. B. Christelijk? I. Brochure Prof. Anema. — Lit. en Kunst: Hemelvaart en Pinksterpoëzie van Willem de Merode. I. — Ziekte: De methode aangaande het bewijs uit de Schrift. I. — Pop. Wet. Schetsen: De bedreigde Buitings-n. II. — Zending en Evangelisatie: De toestand der Wereldzending. II. — Perschoonw. — Verzoekt verweer. — Stellingen uit onze Kerken. — Boekbespreking. — Kerkenieuws.

HOOFDARTIKEL

Onze omgang met elkander.

VI. (Slot.)

De menschen zijn verscheiden.

Dat is noodzakelijk met het oog op het doel der menscheit. Niet alleen toch de enkele mensch, maar ook de menscheit is het beeld Gods. Daarom moet zij in oneindige variatie de heerlijkheid en den rijkdom van dat beeld Gods doen uitstralen. Maar eenmaal door de zonde bedorven, gaf dezelfde oorzaak, van 's menschen schepping naar Gods beeld, ook het gevolg dat er een oneindige variatie is in het optreden naar verkeerde richting. Er is een altijd opnieuw verrassende verscheidenheid van menschen en telkens weer treffende verscheidenheid van gaven, maar ook een steeds weer beangstigende variatie van mogelijkheden om Gods wet te overtreden.

In deze voortdurend gevarieerde wereld, te midden van de steeds onderscheiden menschen leven wij nu — zelf eene der variaties van het beeld waarnaar God den mensch heeft gemaakt.

Kan het nu anders dan dat wij, wanneer wij ons in den omgang met anderen begeven, beginnen moeten met den rijkdom der verscheidenheid te zien? Is het doel van de verscheidenheid niet om ons te verstaan te geven dat in God een oneindige gevarieerdheid des levens gegeven is? En zullen wij niet trachten achter de veelheid der verscheidenheden de heerlijkheid van den éénen God te ontdekken?

En anderzijds, wanneer de verscheidenheid des levens misbruikt wordt tot den dienst van het vleesch, moet dat ons niet aansporen om den strijd tegen alle misbruik van de gaven, van den verscheiden aanleg en van het verscheiden karakter met kracht te voeren? Wij zullen ook in den omgang de menscheit hebben te zeggen, dat een ieder zijn specialen aanleg heeft, omdat God door hem op een speciale wijze, op de voor hem geschikte wijze wil worden gediend.

Zoo hebben wij alle levensvariëaties in de eerste plaats te zien als een openbaring van rijkdom van het leven Gods. Maar hoe dwaas zijn wij dan dikwijls, dat wij beginnen met ons te ergeren aan het anders zijn van den ander.

Ook dat anders zijn van den ander moeten wij in geloof aanvaarden.

En als wij dat doen dan brengt dat voor onzen omgang verschillende consequenties mee. Verschillende consequenties tegenover verschillende menschen.

Daarom kunnen wij de verscheidenheid van onze medemenschen in verband met het vraagstuk van onzen omgang ook op verschillende wijze bezien.

In de eerste plaats is het de vraag wat normatief voor ons behoort te zijn in den omgang. Welke eischen wij mogen en kunnen stellen aan de menschen met welke wij omgaan.

In de tweede plaats is er het vraagstuk van de selectie in onzen omgang.

In de derde plaats is er de vraag van de veelzijdigheid van onzen omgang.

Er zijn menschen, die hun eigenaardigheid normatief achten voor den omgang. Normatief dan in dien zin, dat zij niet alleen de vraag met wie

zij willen omgaan, maar ook de vraag welke menschen „aardig” zijn, welke menschen „flink” zijn, welke menschen „vervelend” zijn laten beslissen door hun persoonlijke smaak.

Erger, meermalen komt het voor, dat op grond van een zuiver particulieren indruk geconcludeerd wordt dat er bij iemand „niet veel bij zit”, of dat iemand „een saai kerel” is, of een „ongeschikt mensch”.

Er zijn heel wat omgangszonden bedreven doordien men op zoo geheel oppervlakkige wijze een persoonlijke indruk dien men had, objectieve waarde toekende. Het eigen subjectieve bevinden krijgt in zulk een geval het karakter van iets normatief. Afgedacht nu van het feit dat het steeds ongeoorloofd is de eigen subjectieve opvatting voor normatief te houden, doet men ook onrecht aan zijn medemenschen door zulk een dikwijls al te haastig oordeel. Er zijn geïntroverteerde typen, naar binnen gekeerde menschen, die zich niet gemakkelijk uiten en die in gezelschap erg stil zijn en misschien enkele vrij onbetekenende opmerkingen maken. En toch kunnen het „geestelijke binnenvetters” zijn, in wier hart een schat van wijsheid woont en wier omgang een weelde kan betekenen voor allen die het vertrouwen van dat hart hebben gewonnen. Zoo zouden talrijke voorbeelden zijn aan te halen van gevallen, waarbij heel het vraagstuk van het al of niet „goed” zijn, het al of niet „flink” zijn, het al of niet „aardig” zijn van de persoon een ander aspect krijgt, zodra wij de subjectieve normen (die geen normen zijn) vervangen door objectieve.

Nu blijft daarnaast echter het vraagstuk van de selectie bestaan. Niemand verplicht ons om met iedereen om te gaan. Tenslotte zijn wij vrij om de menschen, met wie wij in meer specialen zin omgang hebben, zelf als vrienden te kiezen. Weliswaar worden wij bij deze keuze ook veelzins geleid enerzijds door het bestel Gods over ons leven, en anderzijds ook doordien anderen klaarblijkelijk met ons den omgang zoeken.

Voorzover wij echter zelf een zekere selectie toepassen en ook specialen omgang kiezen, moeten wij weer acht geven op de methode, volgens welke onze keuze wordt bepaald. Al te dikwijls is het in onze samenleving merkbaar, dat er menschen zijn die de echte vreugde van den omgang missen, doordien zij zich bij de keuze van hun zoogenaamde vrienden lieten leiden door feitelijk onzuivere motieven. Ook hier is niet in de eerste plaats beslissend de vraag naar „gelijkheid in stand” of „in rang”, maar beslissend is hier primair de vraag „ob sich das Herz zum Herzen findet”, — ook al is onze omgang geen huwelijksband.

En zoo komen wij vanzelf tot de vraag naar de veelzijdigheid van den omgang. Zeer veel menschen veramen hun eigen leven door een zeer eenzijdigen omgang te hebben. Er zijn er die met een zekere bravoure zeggen, dat ze geen behoefte hebben aan meer dan één familie om mee om te gaan. Een echtpaar verzekert dan dat één vriendenpaar werkelijk voldoende is; „zoo veel omgang, wat heb je daar aan?”

Nu zijn er inderdaad enkele min of meer eenzijdige menschen, die zich moeilijk geven en die een zekere voldoening kunnen vinden in zulk een beperkten omgang. Maar toch blijft het de vraag of zij op den duur hun leven niet zouden kunnen verrijken door meer variatie in den omgang te brengen. Bovendien zijn deze menschen ook uitzonderingen.

In het algemeen is het zóó, dat wij door een gevarieerden omgang ons leven ongemeen verrijken. Een predikant, die enkel met ambtgenooten omgaat, verarmt zich zelf. Een geleerde, die enkel met geleerden omgang zoekt, lijdt vrijwillig armoede. Een schoolmeester op een dorp, die enkel omgaat met collega's, verstaat nooit de weelde, die er gelegen kan zijn in den omgang met zijn dorpsgenooten, die nimmer een acte behaalden. Wij moeten ook in den omgang voor elkander iets betekenen en in den omgang elkander weten te

verrijken. De veelkleurige wijsheid Gods, geopenbaard in de schepping en in het werk der herschepping, behoort in haar rijke variatie ook in de omgangskringen weerspiegeld te worden. Dan maakt een vriendschappelijke omgang ons gelukkig en rijk en worden wij zelf voor eenzijdigheid bewaard.

Natuurlijk beteekent een en ander niet dat ook niet een zekere gelijkheid noodig is voor het vinden van den omgang.

De omgang moet een basis hebben in gelijkheid van sympathie inzake de belangrijkste vragen van levenshouding. En dit beteekent niet alleen, dat er slechts vertrouwelijke omgang kan zijn tusschen hen die inzake de belangrijkste levensvragen eenzelfde overtuiging hebben, maar het beteekent ook, dat er een zekere aanpassing behoort te zijn in verband met de methode van beoordeelen der dingen, in verband met de opvattingen van gedragingen in het maatschappelijk leven en in verband met de vraag, wat oirbaar en niet oirbaar geacht behoort te worden.

Wanneer dus automatisch de omgang van de menschen zich beperkt tot de personen met ongeveer „eenzelfde cultuurniveau” dan is dat iets anders dan wat wij verstaan onder een „niet gevarieerden” omgang. Het is dwaze „stands” hoogmoed wanneer iemand met tien duizend gulden inkomen denkt dat iemand met vijf mille inkomen beslist op een ander cultuurniveau moet staan dan hij; maar het is eveneens dwaasheid en hoogmoed, wanneer de ongecultiveerde en misschien ongeschulte menschen, die dag in dag uit leeft in zijn eng en besloten wereldje, meent dat hij op grond van het feit dat hij met alle leden van Christus' kerk Avondmaal viert nu ook eigenlijk huisvriend behoort te zijn bij den notaris of bij den dokter of bij den minister of bij een gezant die met hem aan den disch des Heeren aanzat.

Wij hebben gepoogd in de laatste weken enkele vragen betreffende den omgang nader te bezien in het licht van de openbaring Gods over het leven.

Ook onze omgang behoeft dringend reformatie.

In de eerste plaats omdat wij zoo weinig bewust omgaan met elkander, en wij dus zoo weinig in den omgang ons bewust zijn van onze roeping als christenen.

En in de tweede plaats behoeft onze omgang dringend reformatie omdat wij in onzen omgang al te zeer gewend geraakt zijn aan ledige vormen en aan wereldgelijkvormigheid.

Wij moeten veel missen uit onzen omgang, dat wij thans bezitten.

En wij moeten veel gaan bezitten in onzen omgang, dat wij thans missen.

Tenslotte willen wij er nog op wijzen, dat het zoo dringend noodig is dat wij als christenen er naar streven in onzen omgang waar te zijn. Het is een droevig verschijnsel dat wij zoo menigmaal ons leenen voor practijken, die algeheel in strijd zijn met het zesde en met het negende gebod.

Ik weet wel dat er op dit terrein zeer groote moeilijkheden liggen, maar ik weet ook dat talloze moeilijkheden overwonnen zouden kunnen worden indien men slechts ernstig poogde ze meester te worden. De groote fout van de meeste menschen ligt ten opzichte van ethische vraagstukken daarin, dat zij niet serieus beginnen aan de oplossing, omdat zij altijd wel een puntje kunnen vinden, waar naar hun oordeel de oplossing practisch niet is te vinden. Laten wij liever anders de vraagstukken aanpakken. Laten wij eerst ernstig pogen te beginnen op die punten waar wij wel een oplossing zien.

Wanneer ieder christen eerst ernstig tracht den omgang nimmer te gebruiken voor het vertellen van dingen waarover hij niet voor de volle honderd procent zekerheid heeft, dan zou al veel gewonnen zijn.

En wanneer dan daarna alles gedaan werd om onzes naastes eer en goed gerucht te bevorderen dan zou dat een tweede belangrijke stap op den weg zijn.

En als er dan veroordeeld moest worden, dan zou dat kunnen indien dat steeds geschiedde als voor het aangezicht Gods met de bedoeling om de zaak Gods te dienen en nimmer met de bedoeling om een ander klein te maken of zichzelf groot te maken.

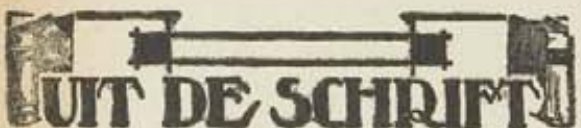
De geheimen van een waarlijk christelijken omgang zijn niet zoo verborgen als sommige menschen in onzen tijd schijnen te denken.

Uit een waarlijk christelijken omgang zou zoo groote kracht openbaar worden ook voor de komst van het koninkrijk Gods. Zoo ongezoekt zouden wij het kunnen laten merken, dat wij wel in de wereld, maar niet van de wereld zijn.

En dan zou onze „omgang” in bijzonderen zin ons steeds weer prikkelen tot een vooridurend méér waarlijk christelijken omgang in algemeen zin.

En zóó leeren we verstaan hoe het kan: „door onzen wandel onze naaste voor Christus gewonnen”.

J. W.

Uitgeleid.

Hij leidde hen buiten tot aan Bethanië....
Luc. 24: 50.

Vroege morgen.

Stil de smalle straten van Jerusalem.

De huizen gesloten, de menschen slapen nog. In sombere hoeken en overwelfde doorgangen ligt nog donkere schaduw van den nacht, die heenging.

Jezus is weer Herder. En nu voor het laatst. Hij leidt. Hij voert de kleine kudde zijner jongeren. Hij leidt ze door deze steenen stadsruyven, waar de haat tegen hem en tegen hen loert om elken hoek, naar buiten, de poort uit, de vrijheid in, naar zijn pastorale kerkweide, waar zij spijs zullen vinden in overvloed, en drinken kunnen uit koele bronnen en beken.

Waar het paradoxale wonder geschieden zal, dat schapen herders worden, en die geleid werden, leiders.

Hij leidde hen buiten tot aan Bethanië.

Jezus laat de menschen en het menschenwerk achter in de ommuurde stad, de steenen beker vol zonde. Hij is niet meer in de wereld. Hij gaat heen naar den Vader. De deur naar den hemel ligt voor hem niet in het harteloos Jerusalem. Dit wordt aan de verwoesting prijs gegeven. Hij trekt haar deur achter zich dicht.

Naar buiten gaat de weg! Naar het open veld, waarboven de lolkende hemel zich koepelt. In de morgenkoelte. Tegen de berghelling op. Bloesende gaarden, geurige hoven, zingende vogels.

Niet in het ontwakend stadsleven vol rumoer en geschreeuw, gelach en gepraat, niet te midden van een nieuwsgierige massa, of voor de oogen dergenen die hem naar het kruis verwezen, gaat de Christus zijn glorie tegen. Eenmaal zal aller oog hem zien; nu nog niet.

Door deze stille uitleiding stelt Christus het wereldleven in het teeken der verwachting. Door dit uitleiden, dit bewust scheiding maken, zet hij de geschiedenis in de groote crisis. Het vleeschelijk Jodendom, de menschen van het uitwendig verbond laat hij achter; hij maakt de banden aan hen los; hij neemt zijn kerk mee. Mee naar buiten; de poort achter hem, en achter haar dicht!

Voor de laatste maal hebben zijn voetstappen in Jerusalem gestaan. Eenmaal werd hij hier met Hosanna's ingehaald. Nu is er niemand om hem zijn eer te geven, terwijl hij op weg is naar den troon. Niemand? Hoor, de engelenkoren stemmen al aan, want de poorten des hemels zullen voor hem den hoog verhoogen. En hier is zijn Kerk, die hij veilig leidt.

Nog eenmaal gaat de Heiland door het diepe, somber-beschaduwde dal van Kedron, maar het smart hem nu niet meer; het zonnelicht der eeuwige glorie straalt hem tegemoet. Nu wordt Psalm 110 aan hem vervuld: Hij zal op den weg uit de beek drinken; daarom zal hij het hoofd omhoogheffen.

Op dien weg gaat zijn kerk mee. Hij kocht haar met zijn bloed. Hij leidt haar. Al gaat hij straks scheiden, hij blijft eeuwig haar Schutsheer en Behoeder, haar Koning. Niet tot in, maar tot aan Bethanië leidt de Meester. Hij heeft nu geen aardsch Bethanië meer noodig om te rusten. Het vaderhuis wacht. Op den Olijfberg opent zich de deur tot de heerlijkheid.

Dertig meter beneden ligt Jerusalem, nu blinkend in de morgenzon. Muren, torens, paleizen; gaarden en hoven, en boven alles uit de statige

tempel! Hoe dikwijls heeft Jezus hier gestaan, toen de groote crisis zich ging voltrekken, tusschen de stad des grooten Konings en den Zoon des grooten Konings, die buitengeworpen zou worden. Eerst scheen de stad het te winnen met haar haat, en haar kruis en haar vloekbede over zich en haar kinderen. Maar de eindtriumf is aan hem. Hier. Waar hij zijn kerk bij zich heeft. En zegnend van haar heengaat om haar gezegend achter te laten. Hier heeft Jezus gebeden om den vrede van Jerusalem. Hier heeft hij over haar geweend. Jerusalem, gij hebt niet gewild! Uw huis worde u woest gelaten.

Nu, in deze uitleiding trekt Christus de lijn van het oordeel dóór. Tusschen geloof en ongeloof. Tusschen schijnvroomheid en zielsverband aan hem. Tusschen de geveinsden en de Gemeente Gods.

Die crisis wordt op elken Hemelvaartsdag hernieuwd. Ook onder ons. Dan is het opnieuw de vraag, of wij wel waarlijk behooren onder de kerk, die mee uitgeleid is naar de glorie van haar Heiland en Koning, om er straks in te deelen, en nu reeds; of dat wij blijven binnen de muren en poorten van een uitwendig Jerusalem, waar het doode Schriftgeloof is, en de rechtzinnige formules, de teksten en het zuivere ritueel, en de rijkdom aan vermeende rechtzinnigheid, waar de werkeilige offers nog rooken, en het geklank der tempelzangen gehoord wordt, en de gerustheid heerscht der „bezitters”! Maar Christus is er buiten.

Want alleen de uitgeleiden zijn de ingeleiden.

Zij gaan mee ten hemel in, en erven koninkrijken. Maar vóórdien worden zij ook teruggeleiden.

Om in het Jerusalem vol steenen huizen en steenen harten te prediken: bekeert u!

De genaderoop in het woestgelaten huis!

Opdat óók op die puinhoopen het geestelijk gebouw van Christus' ware Kerk nog rijze.

Zoo laat ons dan tot hem uitgaan, buiten de legerplaats, zijn smaadheid dragende.

Opdat we ook met hem mogen gekroond worden.

Met heerlijkheid en eer.

Want hij die uitleidt naar Bethanië, leidt ook binnen in het eeuwig vaderland, in het nieuw Jerusalem.

Waar geen scheiding meer is tusschen binnen en buiten, tusschen tempelbouwers en kerkstichters.

Waar geen uitleiding meer noodig is.

Want „de zangers, gelijk de speellieden, en al mijn fonteynen zullen binnen u zijn”.

F. C. M.

Is de N.S.B. Christelijk? (I)

Redenen voor bespreking van de vraag.

Het zal, vertrouw ik, niet te zeer verwonderen, indien ik in deze rubriek de vraag aan de orde stel, of de N(ationaal) S(ocialistische) B(eweging) christelijk is. Zeker, er is veel te zeggen voor het thuisbrengen van dit onderwerp onder de rubriek „Uit het Politieke en Sociale Leven”. Maar aan den anderen kant pleit er ook zeer veel voor het afstaan van de kolommen van deze rubriek.

Immers, reeds dadelijk is daar de vraag van de kerk en de N. S. B. Onlangs nog herinnerde ik eraan, hier, in verband met wat „Volk en Vaderland” had geschreven over het rapport der classis Leiden. Ik citeerde daar de veelbeteekenende uitspraak van de N. S. B., dat haar „ethiek”, „identiek” was met „de christelijke”, en trachtte even te doen zien, op welke gronden zij de uitspraak der classis Leiden meende als waardeloos op zij te kunnen werpen. Maar sedert vraagt de zaak al meer de aandacht; kerkeraden zien zich steeds weer geplaatst voor de noodzaak van praktische bemoeienis met leden der N. S. B.; de N. S. B. spreekt zich in haar organen ook harerzijds over de verhouding tot de kerk uit; en nog pas heeft in zijn Landdagrede („Volk en Vaderland”, 5 Mei 1934) de Heer Mussert, leider der beweging, zijn volgelingen vermaand (maar vermanen beteekent in dezen kring doorgaans: bevelen): „doet Uw plicht in de N. S. B. en daarnaast: houdt Uw geloof hoog, laat U daarvan niet afdringen. Wees een voorbeeld in de toepassing van de beginselen van Uw geloof. Verwaarloost Uwe kerkelijke plichten niet”. Ja wel. Maar er zijn er ettelijken — onder wie ook ik — die de meening toegedaan zijn, dat „de beginselen” van „ons geloof” elk meedoen aan de N. S. B. ten eenenmale verbieden; en dat wie zich hier laat opzweepen tot de „daad”, dit in elk geval doet in strijd met zijn geloof. Immers: doet hij de „daad”, zonder dat hij ze heeft willen „verstaan” uit het erachter liggende beginsel, zelf dan weer getoetst aan Gods Woord, dan bezondigt hij zich voor God, die geen daden van ons verlangt, geen „daden” aan ons toestaat, welke niet verantwoord zijn naar de wet Gods voor het denken, voor het nuchtere

door geloof verkregen, alle dingen „toetsende”, en daarna slechts het goede behoudende inzicht. En doet hij de „daad” met bewuste aanvaarding van de „welbedoachte”, „levens- en wereldbeschouwing”, die hier officieel wordt verdedigd, nu, dan heeft hij daarmee een beschouwing aanvaard, welke vierkant ingaat tegen wat hem in het geloof heilig is; welke de duidelijke kenmerken draagt van verloochening van wat den gereformeerden belijder, die inderdaad belijder is, lief is als het leven. Natuurlijk — indien het bewijs voor het laatste beweren geleverd worden kan.

Hierom heeft het zijn reden, deze zaak eens wat uitvoeriger dan den voorgaanden keer aan te snijden in deze rubriek. Temeer, waar men — gelukkig — nog vertrouwen mag, dat er onder de frissche jongens, die zich hebben laten meertrekken achter het zoo suggestieve vaandel — te suggestiever, naarmate het aan de publieke straatverlooning onttrokken werd van hooger hand — nog heel wat zijn, die tot bezinning zullen komen, zoodra ze werkelijk zullen hebben ingezien, dat de beweging, de Beweging, spreekt, en leert, en handelt in strijd met het christendom.

Om die menschen is het me hier dan ook mede te doen. Eer zij, onder den indruk van de Landdag-klachten des Heeren Mussert, klachten b.v. over „gewelenssterreure”, zich laten inpalmen voor de beweging, die „de groote beginselen en de hervormingsgedachten” van Duitschland (Hitler) en Italië (Mussolini) niet zonder gewelenssterreure zal kunnen „verwerklijken”, „in nederlandschen geest”, wil ik onder hen diegenen, die nog nadenken, vragen, zich te bezinnen.

Daarbij mag men van hen vorderen, dat ze eerlijk zijn. En dat ze ook eerlijkheid zullen eischen van wie ze voor zich uit doen gaan. „Hou zee”...

Tot dit betrachten der eerlijkheid reken ik ook dit, dat ze weigeren zullen, te zeggen: houd ons niet op met langademige redeneeringen over de beginselen, praal ons niet over den filosofischen, of theologischen „achtergrond” van de N. S. B., want daarmee hebben we niet te maken, en wij kunnen de groote „daad” wel doen, zonder het met die filosofisch-theologische „Begründung” eens te zijn, zonder ons daarover het hoofd te breken. Ik zeg: zóó kunnen zij niet spreken, als ze eerlijke, frissche kerels zijn. Want zóó te spreken, beteekent, om te beginnen, éclatante „ongehoorzaamheid” aan den „leider” en aan de „leiding”. Zóó te spreken, beteekent óók: een streep te halen door officiële, voor de oogen van het volk verrichte handelingen der leiders. Zóó te spreken beteekent een slag in het gezicht van de Heeren van het Hoofdkwartier, Oude Gracht 351, Utrecht.

Immers, dit Hoofdkwartier heeft officiële geschriften over ons volk uitgestrooid, officiële brochures in de zwart-roode omslagen, die de bedoeling hebben (IV, 13) „misverstandten recht te zetten” en tegelijk ook „zwart op wit te omschrijven, wat het Nederlandsche Nationaal-Socialisme (Fascisme)... wil”. De brochures zijn nog in het laatste nummer (IV) aangediend als een „serie” (bl. 13); ze zijn dus als geheel op te vatten. Om IV te verstaan, moet men III kennen, en II en I; en ieder is daartoe verplicht, ieder wordt door het Hoofdkwartier daartoe opgeroepen, als hij eerlijk de N. S. B. beoordeelen wil. De serie is één geheel; er is nog geen enkel nummer uitgelicht, of officieel, in zwart-roode communiqué's officieel verloochend.

Welnu, we lezen in één van die officiële brochures, dat de „daden”, die de beweging „zal voortbrengen, zullen worden gedragen door een ernstige en weloverwogen wereld- en levensbeschouwing”. Dat is mannen-taal; nietwaar jongelui? Ja zeker, en ge moet niet zeggen: dat is ons te abstract, want het Hoofdkwartier wil anders. Hoor maar: „voor handhaving van den nationaal-socialistischen staat zal degelijke, ethische opvoeding der jeugd een eerste vereischte zijn; deze opvoeding dient te berusten op een wel-doordachte wereld- en levensbeschouwing, in haar diepsten grond dus op zuiver doordachte filosofie”. Jongelui, als dat geen humbug des Hoofdkwartiers is, en uw uitgestoken groot-handen werpen deze onderstelling immers verre van u, dan is het ernst. Maar dan móét ge ook luisteren naar deze „zuiver doordachte filosofie” (III, 5). Anders is uw grootgebaar kwajongenswerk. Men vraagt van u, officieel wordt het verzeerd, het „centrale beginsel” van de beweging te aanvaarden; het Hoofdkwartier „verwacht”, dat een ieder, die tot de beweging toetreedt, dit doet (III, 4). Welnu, „waar onze nationaal-socialistische beweging tot een lange reeks van gecompliceerde handelingen zich heeft te ontwikkelen, waar zij op het gebied van moraal, cultuur, economie en staatkunde zich zal moeten doen gelden, daar hebben we” — aldus het Hoofdkwartier — „daar hebben we bij dit uitwerken van ons beginsel ons daarin eerst te verdiepen, en het als staatswetenschap en staatsphilosophie te rechtvaardigen en te verdedigen. De waarheid van ons staatsideaal hebben we te bewijzen, om dit dan als welbegrepen ideaal door een

aanvall
brengen, e
uiting van
zame eer
aldus spr
staat hi
Hou zee;
achtergron
van dezel
ken bester
lijkheid o

Nu we
overwegin
de oogen
onbetwist
„zedelijk
wij hier
gronden d
legd, in h

Ik gelo
Om te b
ons daarto
even, dat
achter de
handelende
cistische)
even, dat
of vermo
in zulk ee
verdacht
„Leiders”
Brochure
manier,
ken. Dat
serieus

om aan d
heid te bi
staan voor

Op dit p
Over en w
Toen on
(„Volk en
ons reeds
om aan te
classis Le
N. S. B. h
men moet
vonnis str
kan men n
deze broch
rapport de
(die het c
brochure
echter wel
nemen is
deloos”.

Nu is h
kelijke han
vertraagde
natuurlijk
gegeven
ciele b
zijn heele
deze leer
hoofd blijk
te geven, c
III herro
verschijning
woord geve

Indien h
loos is, me
schuiven, d
brengen; v
niet herro
slechts r
punten de

Dat ik c
Deze we
een avond
aan de vra
Bij de daa
twee leden
den in die
huns inzien
de veroon
spreker vr
wenschte u
in die bre
werd gepre

Ik verge
rekening h
feit voor
verklaring
personen o
Immers, z
op. De vra
die zóó ge
ciele be
hoofdkwart
de N. S. B.
dan is het
zonder wel
heid van c
persoonlijk
men hen n
ook in en
die zwart-r
van de „
„tactiek” na
uit een ha